

1. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכג
מותר להטביל כלי חדש הטעון טבילה, ויש אוסרים.

2. ביאור הלכה סימן שכג סעיף ז ד"ה * מותר להטביל

והרי"ף הביא רק טעם רב יוסף וטעם רב ביבי וממילא לפי אלו השני טעמים מותר להטביל כלי חדש דלשמה יסחוט ליכא למיגזר דהא לא משכחת כלי חדש דצריך טבילה ויהיה שייך בו סחיטה דיהיה שייך למיגזר אטו כלים דבני סחיטה וגם שמה ישהה ליכא למימר דדוקא בכלי טמא אם ישנהו וישתמש בו תרומה ויאכלנו עביד איסורא שאכל תרומה טמאה משא"כ בכלי חדש גם אם ישתמש בו בלי טבילה אין המאכל נאסר ואף על גב דעביד איסורא במה ששתמש בו בלי טבילה אפי"ה משום זה לא גזרינן שמה ישהה כיון דעכ"פ אינו אוכל איסור וגם אין איסור זה כ"א מדרבנן אפילו לדעת הסוברים דהטבילה הוא מה"ת ולכן להרי"ף מותר להטביל כלי חדש אבל הרא"ש פסק כטעמא דרבה ורבא וזה הטעם שייך גם בכלי חדש הנקח מן הא"י שצריך טבילה ואפילו כלי זכוכית דטבילתה לכו"ע הוא רק מדרבנן ג"כ אסור להיש אוסרים הזה כ"כ האחרונים ואף על גב דק"ל דכלי שנטמא בטומאה דרבנן שרי לטבול בשבת ויו"ט שאני התם דהוא לא מיקרי מתקן כ"כ כיון דגם בטומאתו היה ראוי להשתמש בו דברים טמאים אבל כלים חדשים דלא היה ראוי להשתמש בו קודם טבילה כלל שפיר הוי מתקן... ולעני"ד אפשר דס"ל דבזה לא שייך מתקן כיון דאף אם ישתמש בהכלי בלי טבילה ג"כ אין המאכל נאסר בדיעבד לכו"ע... כנלעני"ד להטעמים סברת השו"ע מפני חומר

שו"ת שאגת אריה (ישנות) סימן נו

וראיתי להח"מ... כלים הניקחין מן העכו"ם דקודם טבילה לא חזו וודאי טבילתן מיחזי כמתקן כלי ואסורה לכו"ע ע"כ. ודבריו נ"ל עיקר וראויין למי שאמרו דודאי כל היכא דלא חזי למידי קודם תיקונו אף על פי שאינו אסור אלא מד"ס אסור משום מתקן

3. שיטה מקובצת מסכת ביצה דף יח עמוד ב

ורוב הפוסקים ז"ל פסקו כר' ביבי דגזרה שמה ישהה דהא תניא כותיה. וכתב הריטב"א ז"ל דאפילו לדבריו כלים שנאסרו בין נסך אפילו מערב יום טוב מותר להטבילן ביום טוב ולא גזרינן שמה ישהה דזו הדחה היא ולא גזרו אלא בטבילה.
רדב"ז: וכן פירש מורי נר"ו לקמן בשם הרשב"א ז"ל גבי שיורי כוסות. ולקמן אכתוב יותר בשמו בסייעתא דשמיא. ואין זה כמכשירין שאיפשר לעשותן מערב יום טוב דלא אמרו אלא בתיקון ממש שיש בו כעין מלאכה או מלאכה ממש. אבל הדחת כלים אינו נראה אלא כמדיח כליו הנותרים. ואף בצריכין הגעלה יש להתיר מהאי טעמא לפי שדרך להגעיל כליו ברותחים כדי לנקות. אבל לרבא הגעלה אסורה מפני שנראה כמתקן כיון שהיה הכלי אסור. אבל בהדחה בעלמא שדרך להדיח כל שעה ושעה כליו מותר אפילו לרבא וכן דעת הרא"ה ז"ל.

4. בית הבחירה למאירי מסכת ביצה דף יח עמוד ב

אף ההגעלה בין לגיעולי גוים בין לשאר איסורין אסורה ביום טוב אף על פי שצריך לו שהרי אף היא תקון ומי"מ אם נאסר ביום טוב יראה שהוא מותר כדן כלי שנטמא ביום טוב:

5. שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום טוב סימן תקט סעיף ה

מותר ללבן ביי"ט כלי ברזל שאפו בו פלאדו"ן של גבינה, ואחר הליבון יאפו בו פשטיד"ה של בשר; והוא שכשיתלבן יתנו אותו על המאכל מיד, אבל אם הוא בלוע מנבילה וכיוצא בה, אסור ללבנו אפילו לאפות בו דבר היתר. הגה: וה"ה דאסור להגעיל כלי ביי"ט, ומותר ללבן שפוד שצלו בו בשר שאינו מלוח ורוצה לחזור ולצלול בו ביום טוב

6. שו"ת רדב"ז חלק ג סימן תב (תתמה)

אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם ולא מכשירי אוכל נפש והגעלת כלים מכשירי אוכל נפש הוא ואסור ביום טוב בכל גוונא. ולא דמיא לטבילת כלים שאין שם מלאכה אבל הגעלת כלים יש מלאכה ואסור... ואי"ת נהי דליכא טעמא דמכשירי אוכל נפש מיהו תאסר מטעם דמחזי כמתקן מנא כדאמר רבא גבי טבילת כלים ביום טוב. אי נמי שמה ישהה כליו בטומאה כדאמר רב ביבי. וי"ל דכלים הצריכים טבילה לא חזו למידי ומשום הכי מחזי כמתקן למר ושמה ישהה כליו בטומאה למר. אבל כלים הבלועים מאיסור הא חזו להשתמושי בהו ביבש ובצונן וליכא הנך טעמי דאיכא בטבילת כלים. וזה ברור:

7. מגן אברהם על שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום טוב סימן תקט סעיף ה

ללבן שפוד - שאינו נרא' שום תיקון... ול"נ דשרי מטעם... שא"א לעשותו מעי"ט ול"נ דלטעם רא"פ אפי' היה אפשר ללבנו מעי"ט שרי ללבנו ביי"ט כיון שמדינא א"צ ליבון... אלא שנהגו ללבנו לא חשיב תיקון כמו כלי שנטמאה בולד הטומאה מעי"ט שמתבילין אותו ביי"ט

8. משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות יום טוב סימן תקט סעיף ה

(כד) פשטיד"ה של בשר - דכיון דהתירא בלע אין צריך ליבון גמור שתשרף קליפתה אלא סגי בליבון קצת עד שקש נשרף עליו מבחוץ לפיכך מותר דבליבון כזה אין נראה כמתקן כלי אלא כמחממה לאפות בה משא"כ בבלוע מנבילה שצריך ליבון גמור עד שיהא ניצוצות נתזין הימנה ונראה כמתקן כלי ואף אם לא היה אפשר לו ללבן מעי"ט כגון שנטרפה ביום טוב גופא ג"כ אסור מטעם זה ויש מאחרונים שמקילים כשאי אפשר לו ללבן מעי"ט מיהו עכ"פ לכו"ע אין להורות כן לאחרים וכדלעיל בס"א בהג"ה:
(כו) דאסור להגעיל כלי ביום טוב - אפילו אם רוצה להשתמש בהכלי לצורך יום טוב דבישול מי ההגעלה הלא לא הוי לצורך אוכל נפש כ"א להכשיר הכלי להשתמש בו אח"כ וזה היה אפשר לעשותו בעי"ט ואם לא היה אפשר להכשיר הכלי מעי"ט כגון שנטרפה היום וכה"ג רבים מהאחרונים מקילים מצד הדין אך אין להורות כן לאחרים וכנ"ל אכן אם היה לו מים רותחין שהרתיחן לצורך אוכל נפש מותר להורות לאחרים להגעיל בהן:
(כז) ללבן שפוד וכו' - דכיון דמדינא א"צ ליבון והגעלה רק שנהגו ללבנו לא חשיב תקון כלי ע"י הליבון ומותר אפילו היה באפשרו ללבנו קודם יום טוב [מ"א ושי"א]:

9. שו"ת שאגת אריה (ישנות) סימן נז

וראיתי לברר היטב מה שכתבתי בס"י הקדום דבהש"מ דשבת וי"ט לטעמא דר"ב דגזר שמה ישהה אסור להטביל כלים חדשים ולטעמי דשאר אמוראי שרי וכיון דהני אמורי ל"פ אהדדי לכו"ע אסור משום שמה ישהה. דלכא"ו מדברי רש"י לא משמע... ומדפי' הילכך בהש"מ דיי"ט אסור משום דמטביל ביי"ט שלא לצורך משמע דוקא בהש"מ דיי"ט גופיה הוא דאסור דילמ' בהש"מ יממא הוא ונמצא מטביל ביי"ט

שלא לצורך י"ט דהא אין לו שהות להשתמש בו אחר הטבילה אפי' חולין דלא בעי הערב שמש וה"ל כמטביל ב"יט לצורך חול דאסור אבל בין השמשות דעיי"ט שרי להטביל דהא אפי' אי בין השמשות לילה הוא הי"ל טבילתו לצורך י"ט שיכול להשתמש בו ב"יט גופיה כל היום ואי משום שבות הא קי"ל דלא גזרו על השבות בהש"מ ואף על גב דמכלי שנטמא בעיי"ט מיירי דאיכא משום גזירה שמא ישהה אפי"ה ל"ג בבהש"מ. אבל אא"ל"כ משום דק"ל דהא הא דקאמר ורהיט ואזיל בין השמשות לאטבוליה לאו דוקא בהש"מ אלא סמוך מלפניו דא"ל"כ מאי קאמר האי דקרהיט מידע ידע דבעי הערב שמש הא ע"כ לא ידע מדרהיט בתוך בהש"מ דספק לילה הוא לאטבוליה אלא וודאי כדפי' והא דפירש"י כסבור להספיק קודם יציאת היום וודאי שקודם בהש"מ שהוא ספק לילה קאמר וזה פשוט ומוכרח. וא"כ הא דקאמר ת"ק א"מ אותו בהש"מ דיי"ט הא בחול שפיר דמי בדרהיט ואזיל קודם בהש"מ לאטבוליה דבכ"ג הוא דמחשבתו ניכרת דאלו בהש"מ גופיה אפי' בחול אין מטבילין אותו ומחנין ביה דבכה"ג ע"כ אין מחשבתו ניכרת ואי הא דבהש"מ דת"ק דיי"ט גופיה איירי היאך רהיט לאטבוליה סמוך לו מלפניו הא אין מטבילין כלים ב"יט. אלא וודאי בבהש"מ דשי"ט מיירי ורהיט סמוך לו מלפניו דחול הוא ואפי"ה בהש"מ שלו אסור אי משום גזירה שמא ישהה ואי משום דס"ל להאי תנא דגזרו על השבות בהש"מ... אפי' כלי זכוכית של ד"ס אין מטבילין אותן משום דה"ל טבילה זו שלא לצורך היום אלא לצורך חול ואסור. כנ"ל:

10. שו"ת להורות נתן חלק ז סימן לה ולד

(א) יקרת אגרותיו הגיעני, בנדון אם מותר לעשות מלאכה ביום טוב בין השמשות היכי שיהנה ממלאכתו בין השמשות, דניחוש שמא בשעת מלאכתו עדיין יום טוב הוא, ובשעת הנאתו הוי כבר חול, ונמצא שעשה מלאכה לצורך חול דאסור... מצאתי בס' שאגת אריה סי' נ"ז... לדינא כבר כתבתי מה שנלע"ד, דהמיקל לעשן טוטיין בין השמשות של יום טוב אין מזחחין אותו מהני טעמא שכתבנו שם, דאם לא כן הוי להו הפוסקים להזהיר שלא לעשות מלאכת אוכל נפש בבין השמשות של יום טוב באפוקי יומא, ובאליה רבה (סי' תק"ג אות ד') הביא ממרהי"ל ביום טוב שני אחר המנחה כשרוצה לאכול מותר לבשל... (ז) ולדינא נראה דהמיקל לעשן טוטיין בין השמשות של יום טוב אין מזחחין אותו, די ש להקל מצד ספק ספיקא וכנ"ל, וגם מצד דרוב הזמן הוא היתר, וגם כתבנו לדון דכיון דספיקא דאורייתא לחומרא ממילא יש בו גם ההיתר דמותר לבשל לצורך אוכל נפש, האמנם יש לפקפק בסברא זו דיי"ל דלא אזלינן מספיקא לחומרא אלא להחמיר ולא להקל. ומ"מ היכי שנהנה מיד אחרי עשיית המלאכה דומיא דשתיית טוטיין שהוא נהנה מהטוטיין מיד אחרי ההדלקה, יש בו צד קולא וכנ"ל.

11. דף על הדף ביצה דף יט עמוד א בשם בהגדה ש"פ מבית לוי (ע' רה"ע)

נהג הגר"ח שלא הי' מעשן ביום טוב אחה"צ בין השמשות, שחש שמא הוא מבעיר הסיגר' כשעדיין הוא יום טוב, ואילו ההנאה, שאיפת העשן שלאחר כך הוא כשכבר הוא חול, נמצא שהבעיר לצורך חול.

12. מהרש"א חידושי הלכות מסכת ביצה דף יט עמוד א

בפרש"י בד"ה מעשיו כו' מידע ידע דבעי הערב שמש כו' הלכך בין השמשות דיי"ט אסור משום דמטביל ב"יט שלא לצורך כו' עכ"ל הא דלא סגי ליה משום דאין מטבילין כלי ב"יט משום הנך טעמי דקאמרי אמוראי לעיל י"ל משום דכל הנך טעמי אינן אלא שבות ואיכא מ"ד בפי' בכל מערבין דלא גזרו על שבות בין השמשות משום הכי קאמר דאסור משום שלא לצורך י"ט הוא דהא בעי הערב שמש אך קשה דמ"מ לצורך הוא להשתמש בו חולין ומעשר דלא בעי הערב שמש כמו שהקשה רש"י גופיה לעיל על הי"מ דאב הטומאה אסור לטבול ב"יט משום דשלא לצורך הוא וי"ל בדוחק דהכא בבכה"מ קמייירי וכיון דקא רהיט להספיק הטבילה קודם יציאת היום ודאי אינו טובלו אלא לצורך תרומה וה"ל שלא לצורך דהא בעי הערב שמש אך קשה למה לא נימא נמי לעיל דמייירי בהכי וצ"ע ודו"ק:

13. שער המלך הלכות עירובין פרק א (עיין שם לתירוץ אחר)

למ"ד כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בה"ש אמאי לא שרי להטביל בבין השמשות דיי"ל הא דאמרי' כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בה"ש היינו כשיש בו צורך שבת דוקא הא כל שהוא שלא לצורך שבת כ"ע מודו דגזרו עליו בה"ש

Dafyomi.co.il: Another possible answer is that there is an error in the text of our edition of Rashi. The DIKDUKEI SOFRIM (#60) points out that in other manuscripts of Rashi's commentary, Rashi does not write that "one is prohibited to immerse the Kli during Bein ha'Shemashos on Yom Tov because one thereby immerses on Yom Tov for no need (she'Lo l'Tzorech)," but rather, "one is prohibited to immerse the Kli during Bein ha'Shemashos on Yom Tov because it is Yom Tov" (and not because it is "she'Lo l'Tzorech"). According to that Girsas, Rashi's words refer to any of the four reasons given (18a) for why one is not permitted to immerse Kelim on Yom Tov.

14. דף על דף

בספר חבלים בנעמים (ח"א אות ד' סוגי' י"ז - דינא דגרמי) כתב לבאר ב' הדעות כאן עפ"י מה שהאריך שם להוכיח מכמה דוכתי, דמבואר דדין ברור ופשוט או דין המפורש שונה מדין שאינו מפורש כ"כ. וי"ל דמי שידוע דין מפורש לא בהכרח שידוע דין שאינו מפורש וכיו"ב.

15. חידושי הרשב"א מסכת ביצה דף יט עמוד א

גתו על גב כדו. פרש"י ז"ל שהטביל כליו לשם גתו ונמלך לעשות בהם כדו דלאו תיקון היא ואינו צריך טבילה אחרת, ומיהו לא למימרא דאין צריך כלל אפי' מדרבנן דא"כ פשיטא מאי קמ"ל אלא משמע דמדרבנן מיהו צריך משום מעלה ואשכחן טבילה כי הא משום מעלה בפרק חומר בקדש (י"ח ב') דאמרינן טבל ולא נתכוון כאלו לא טבל ואמרינן נמי התם טבל לחולין לא הוחזק למעשר. ורי"ח ז"ל פירש גתו וכדו שאחד מהן למעשר ואחד לתרומה ומחבורה לחבורה לאכול באחת תרומה ובאחרת שלמים, וקשה קצת דא"כ למה ליה גתו וכדו דנקט לימא מגת לגת או מכד לכד, והכין איתא בירושלמי כדברי רש"י ז"ל דגרסינן התם כיצד מגב לגב רצה לעשות עיסתו על גב גתו או על גב עיסתו מטביל את כליו. כיצד מחבורה לחבורה היה אוכל עם חבורה זו ונמלך לאכול עם חבורה אחרת טובל ע"כ.

16. שיטה מקובצת מסכת ביצה דף יט עמוד א

פירש רש"י ז"ל שהטביל כליו בחול לשם גתו ונמלך ביום טוב לעשות בהן כדו טבילה זו שניה שבא להחמיר על עצמו שאינו צריך לחזור ולהטביל קתני מתניתין שמתביל. וכתב מורי נר"ו דמדפירש רש"י ז"ל שאינו צריך לחזור ולהטביל וחומרא בעלמא הוא משמע דאפילו רבן לא אצרכו להטביל אלא רשות בידו הוא. דאי מעלה דרבנן הוא היכי לימא שאינו צריך והיכי קרי ליה חומרא אלא ודאי אינו צריך כלל. אם כן פשיטא דיכול להטביל ביום טוב. תירץ מורי נר"ו דאיצטרך דאף על פי שהוא מחמיר ולפי דעתו נראה כמותקן אפילו הכי שרי.

17. רמב"ם הלכות יום טוב פרק ד הלכה יז (מ"מ = זה כמו ר"ח ולא רש"י)

כלי שנטמא מערב יום טוב אין מטבילין אותו ביום טוב גזירה שמא ישהה אותו בטומאתו, ואם היה צריך להטביל מים שבו מטביל את הכלי במימיו ואינו חושש, כלי שהיה טהור לתרומה ורצה להטבילו לקדש מותר להטבילו, וכן כל כיוצא בזה מטבילות שאר המעלות.